

13.1.2023

Poliittinen asiantuntija Helena Pakarinen

Savonlinnan kaupungin edunvalvontamuistio

Tilannekuva

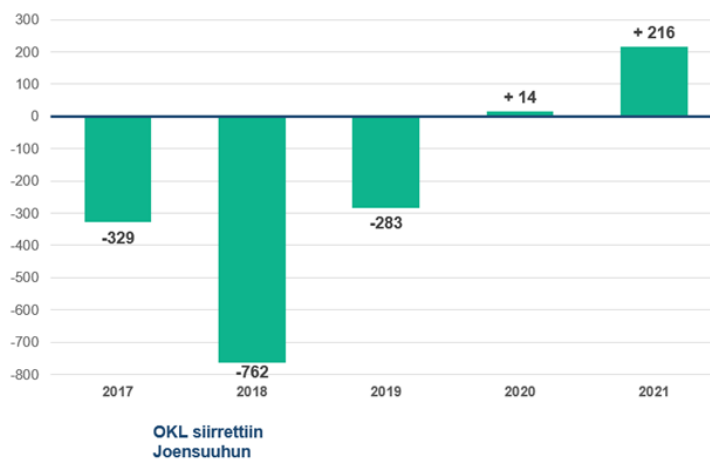
Savonlinnaan on kohdistunut valtion tekemien päätösten seurauksena erilaisia kaupungin elinvoimaa ja elinkeinoelämää heikentäviä toimenpiteitä. Joensuun yliopiston kansainvälisen viestinnän laitoksen siirto vuonna 2006 vei 350 opiskelupaikkaa Joensuuhun. Itä-Suomen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen siirto Joensuuhun vuonna 2018 vei Savonlinnasta 1500 asukasta ja 350 työpaikkaa.

OKL:n kampuksen siirron jälkeen Savonlinnan kaupunki laati yhdessä elinkeinoelämän, Ammattiotopisto Samiedun, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (XAMK), ELY-keskuksen, Etelä-Savon maakuntaliiton ja valtion päättäjien kanssa aluekehitysohjelman. Tehtävät toimenpiteet jaettiin kolmeen osaan:

- 1) yrityselämän investoinnit ja työpaikat
- 2) koulutuksen vahvistaminen ja sen suuntaaminen elinkeinoelämän tarpeisiin
- 3) toimivat liikenneyhteydet

Yllä mainittujen toimenpiteiden tuloksena Savonlinnan tilannetta on saatu korjattua. Savonlinna saavutti vuonna 2021 suurimman muuttovoittonsa koko 2000-luvulla. Suurin nettomuuttovoitto kohdistui 0-59-vuotiaisiin ollen +183 henkilöä. Koko nettomuuttovoitto oli Savonlinnassa +216 henkilöä. Xamkin Savonlinnan kampuksen opiskelijamäärä on kasvamassa 1400 opiskelijaan. Muun muassa Metsäliitto investoi Savonlinnaan uuden 52 miljoonan euron ja kokonaisuudessaan 100 uutta työpaikkaa luoneen kertopuutehtaan. Kaupungin työllisyystilanne onkin edelleen parantanut. Lisäksi Savonlinnan nettoyrityskanta on vahvassa kasvussa. Kaupungin talous on vahvistunut talouden tasapainotusohjelman avulla, taseessa on 22 miljoonaa euroa ylijäämää ja konsernivelkoja lyhennetty 50 miljoonalla eurolla sekä veroprosenttia alennettu.

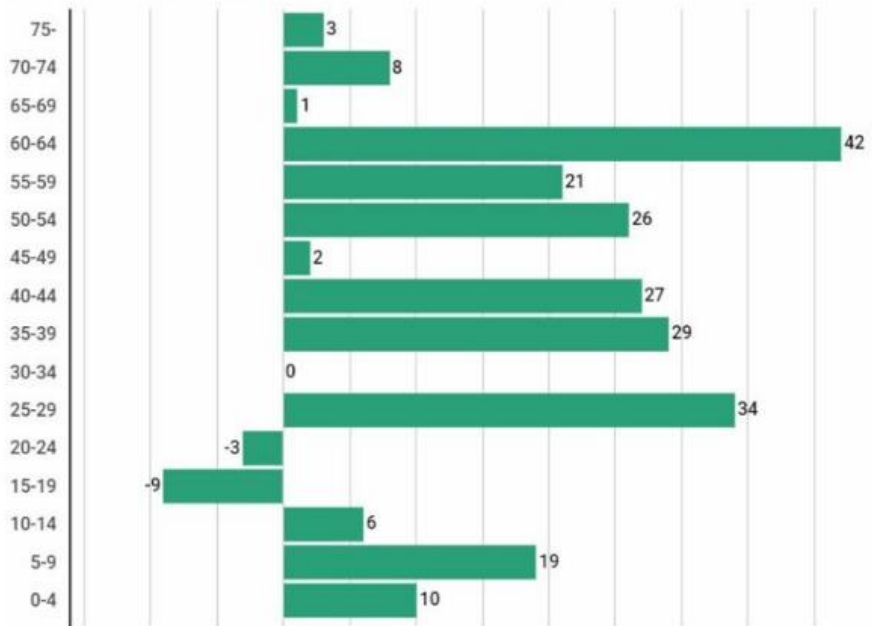
Savonlinnan muuttotase / nettomuuttotase 2017-2021

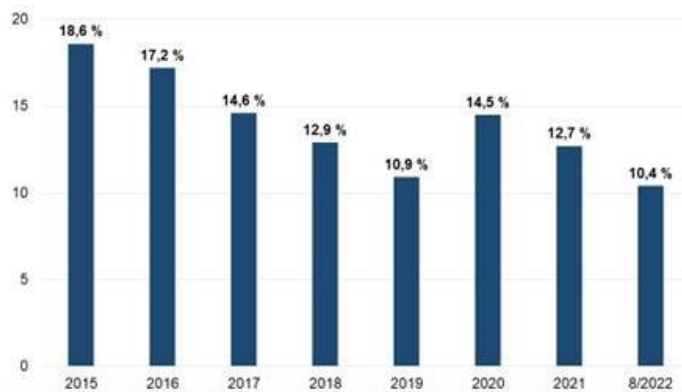
Kokonaisnettomuutto ikäryhmittäin Savonlinnassa 2021

Lähde: Tilastokeskus / Muuttoliike

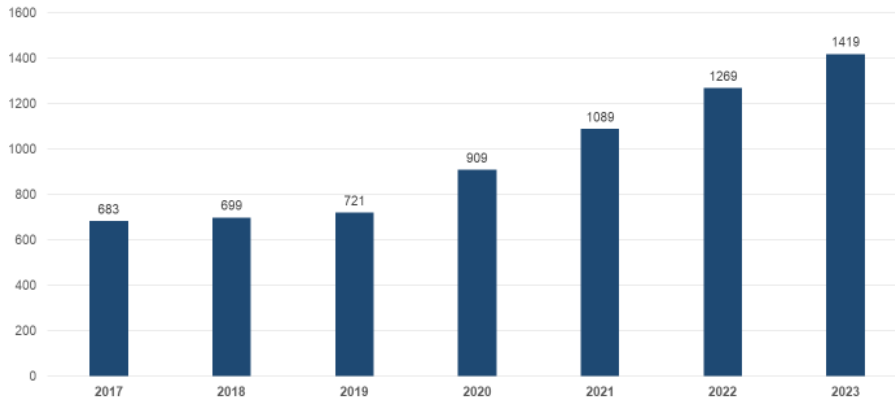
Kokonaisnettomuutto ikäryhmittäin Savonlinnassa 2021

Työttömien osuus Savonlinnan työvoimasta 2015 – 8/2022

Xamkin Savonlinnan kampuksen opiskelijamäärän kehitys 2017-2023

Savonlinnan teknologiapuisto Nohevaan on valmistunut Luonnonvarakeskuksen puun kasvullisen liisäyksen laboratorio vuonna 2020. Juuri valmistui Luonnonvarakeskuksen erikoiskasvihuone- ja ai-neistotilat, jotka otetaan käyttöön vuonna 2022. Parhaillaan on käynnissä myös massiivipuu- ja hybri-dirakentamisen tutkimus- ja tuotekehityslaboratorion investointi teknologiapuisto Nohevaan, joka valmistuu kesällä 2023.

Savonlinnan teknologiapuisto Nohevassa on viisi tutkimuslaboratoriota, kolme insinööriskoulutusohjelmaa, Aalto-yliopiston professori ja Luonnonvarakeskuksen professori. Savonlinnassa on Suomen suurimpiin kuuluva paperi- ja selluteknologiateollisuuden sekä mekaanisen metsäteollisuuden keskitymät ja Itä-Suomen suurin sähkömekaanisen- ja elektroniikkateollisuuden keskittymä.

Savonlinnan matkailuinvestoinnit ovat edenneet. Charter-lennot Frankfurtista Savonlinnaan ovat alkamassa vuodesta 2023 lähtien. Savonlinnan Saimaata ollaan esittämässä Unescon maailmanperintökohdeksi.

Kaupungin edunvalvontatavoitteet

1. Savonlinnan ja Länsi-Pohjan sairaaloiden asema ja rahoitus turvattava lainsäädännössä

Savonlinnan kaupunki esittää, että

1. Voimaanpanolain §59 kirjataan Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueille toistaiseksi voimassa oleva velvoite ylläpitää kahta ympärivuorokautista perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaala, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista. Voimassa olevassa laissa Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueilla on tämä mahdollisuus vuoden 2032 loppuun saakka.
2. Kemin ja Savonlinnan nykytasoisten ympärivuorokautisten yhteispäivystyssairaaloiden rahoitus kirjataan samassa yhteydessä voimaanpanolakiin tarkkarajaisesti, jotta rahoitus turvataan toistaiseksi voimassa olevana. Olennaista on, että lain perusteluissa koskien Kemin ja Savonlinnan sairaaloiden tasoa todetaan, että rahoitus annetaan ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaalan turvaamiseksi tasolle, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista kiireellisessä hoidossa.

Rahoitusta koskeva voimaanpanolain kirjaus on muotoiltava niin, että kyseessä on korvaus Lapin sekä Etelä-Savon hyvinvointialueiden erillisestä tehtävästä ylläpitää ympärivuorokautisia yhteispäivystyssairaalapalveluita Kemissä ja Savonlinnassa. Omana pykälänään kirjattaessa pykälään varataan esitetty määräraha, joka sidotaan indeksiin ja joka nousee portaittain seitsemän vuoden siirtymäkautena siirryttäessä asteittain laskennalliseen rahoitusmalliin. Siten kyseessä olisi lakisääteinen korvaus, joka ei vaikuta muuhun hyvinvointialueen rahoitukseen.

Perustelut esityksille:

Sote-uudistuksen tavoitteena on turvata palvelujen tasapuolinen saatavuus eri puolilla maata. Savonlinnan ja Kemin ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaalan turvaaminen tasolla, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista, takaa tämän tavoitteen toteutumisen myös Itä-Savon ja Kemi-Tornion alueen asukkaille. Alueelliset erityispiirteet etäisyyksineen ja teollisuustarpeineen sekä molempien alueiden huomattava kausiasukkaiden ja matkailijoiden määrä edellyttävät ympärivuorokautisten yhteispäivystyssairaaloiden säilyttämistä kiireellisessä hoidossa. Esimerkiksi Savonlinnan seudun asukkaiden määrä on kausiasukkaat mukaan lukien noin 65 000 asukasta. Lisäksi alueella käy noin 600 000 matkailijaa vuodessa.

Hyvinvointialueiden rahoitus on myös turvattava siten, että se mahdollistaa kahden ympärivuorokautisen yhteispäivystyssairaalan mallin Etelä-Savon ja Lapin hyvinvointialueilla.

Samassa yhteydessä voimaanpanolakia käsiteltäessä voimaanpanolain perusteluihin tehdään kahden sairaalan mallin kustannuksia kompensoiva malli eduskunnan tahdon mukaisesti. Kahden sairaalan malli aiheuttaa sairaalaa kohden n. 5-6 miljoonan euron kustannukset, joita nykyinen rahoituslaki ei ota huomioon. Esityksen taustalla on alueen olosuhdetekijät sekä molempien hyvinvointialueiden sairaaloiden elinvoimavaikutukset.

Käsitellessään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lainsäädännön hyväksymistä (HE 241/2020 vp) eduskunta hyväksyi kesäkuussa 2021 lausuman (EV 111/2021 vp), jonka mukaan

eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa Kemin ja Savonlinnan sairaaloiden riittävän palvelutason ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin sen varmistamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja 20.1.2023 mennessä luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 59 §:n muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 319/2022 vp) täydentämisestä.

Voimaannpanolain 59 §:n muuttamista koskevassa lakiesitysluonnoksessa on kysymys ehdotuksesta säätää Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueille toistaiseksi voimassa oleva mahdollisuus ylläpitää useampaa kuin yhtä ympärivuorokautista yhteispalveluyksikköä sairaaloidensa yhteydessä. Voimassa olevassa laissa Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueilla on tämä mahdollisuus vuoden 2032 loppuun saakka.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnoilla olevassa lakiluonnoksessa todetaan pääasiallisia vaikutuksia arvioitaessa, että pidemmällä aikavälillä kahden ympärivuorokautisen päivystysyksikön ylläpito voi osoittautua taloudellisesti raskaaksi Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueille ja niiden on sopeutettava se järjestämisvastuullaan olevien palveluiden ja käytettävissä olevien resurssien kokonaisuuteen. Perustelut antavat ymmärtää, että tarkoituksena on mahdollistaa hallinnollisesti sujuva Länsi-Pohjan ja Savonlinnan sairaalan ympärivuorokautisesti päivystävän yhteispäivystysyksikön alasajo. Nämä perustelut pitää muuttaa eduskunnan tahdon mukaisiksi, jossa eduskunta on 15.6.2021 antanut maan hallitukselle ohjeen ”Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa Kemin ja Savonlinnan sairaaloiden riittävän palvelutason ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin sen varmistamiseksi.”. Perusteluteksti pitää kirjata siten, että niissä perustellaan miksi Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueilla tulee olla kaksi nykytasosta ympärivuorokautista yhteispäivystyssairaala.

2. Savonlinnan korkeakoulukeskus- mallin ja teknologiapuisto Nohevan kehittämissuhteet

Savonlinnan Teknologiaapuisto Nohevaan kuuluvat muun muassa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamkin elektroniikan testilaboratorio ja kuitulaboratorio, Xamkin ja Aalto-yliopiston yhteisesti toteuttama mikroselluloosalaboratorio sekä Luonnonvarakeskus Luken metsäpuiden kasvullisen lisäyksen laboratorio. Parhaillaan on rakenteilla 15 miljoonan euron puurakentamisen tutkimus-, tuotekehitys- ja testauslaboratorio.

Teknologiaapuisto Noheva, yhdessä yritysten, oppilaitosten ja TKI-yksiköiden kanssa, muodostaa TKI-klusterin, jonka tarkoituksena on rekisteröityä European Cluster Collaboration Platformille.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun kuitulaboratorio palvelee Suomen suurimpiin kuuluvaa mekaanisen metsäteollisuuden keskittymää. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk kouluttaa Nohevassa teollisen puurakentamisen insinöörejä (amk), biotuotetekniikan insinöörejä (amk) sekä sähkö- ja automaatiotekniikan insinöörejä (amk). Teknologiaapuisto Nohevassa on Aalto yliopiston työelämäprofessori. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta valmistuvilla biotuotetekniikan insinööreillä on täten jatkokoulutusväylä Aalto-yliopistossa.

Savonlinnassa sijaitsee myös Itä-Suomen suurin sähkömekaanisen elektroniikkateollisuuden keskittymä, jonka TKI-toimintaa palvelee Xamkin elektroniikan testilaboratorio. Neuvotteluissa on parhaillaan Lappeenrannan teknillisen yliopiston kanssa sähkö- ja energiatekniikan diplomi-insinööri -jatkokoulutusväylä.

Teknologiaapuiston kokonaisuutta ja alueen teollisuuden tarpeita tukee myös Jyväskylän yliopiston ja Savonlinnan Kesäyliopiston uusi toimintamalli, joka mahdollistaa syksystä 2021 alkaen tietotekniikan kandidaatti- ja maisterikoulutuksen suorittamisen Savonlinnasta käsin. Lisäksi neuvotteluissa on yhteistyöyliopiston kanssa konetekniikan diplomi-insinöörimuuntokoulutuksen toteuttaminen Savonlinnassa.

Tulokset

Teknologiaapuiston innovatiiviseen ekosysteemiin on panostettu yhteensä noin 70 milj. € Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun, Savonlinnan kaupungin, Etelä-Savon maakuntaliiton, valtion, LUKE:n, yritysten ja muiden yhteistyötahojen toimesta.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk sai suurimman osuuden ensi kertaa haussa olleesta tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan erityisrahoituksesta, kun se sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä rahoitusta biotuoteteknisen tutkimus- ja kehitystyönsä vahvistamiseen. Kumppanina hakemuksessa oli Luonnonvarakeskus Luke. Laadun ja innovatiivisuuden rinnalla yksi OKM:n erityisrahoituksen kriteereistä oli se, kuinka hyvin kehitystyö sopii yhteen hallituksen kärkihankkeiden kanssa.

Xamkin Kuitulaboratoriolla on bio- ja kiertotalouden alalla kaksi Horizon 2020 -hanketta, joiden yhteenlaskettu budjetti on noin 1,3 milj. €.

Yritysten tutkimusostot ja yksityinen rahoitus Xamkin Kuitulaboratorion TKI-toimintaan ovat toiminnan aikana olleet yhteensä noin 10 milj. €. Teknologiaapuisto on jo tähän saakka tuottanut arviolta noin 200 miljoonan euron vientiliikevaihdon alan yrityksiin.

Jatkokehittäminen:

- Teolliseen puurakentamiseen dynaamisen kuormituksen testauksen / maanjäristystestauslaitteen investointi 3,5 milj. € (2023-24) – hanke tukisi merkittävästi suomalaisten insinööripuutuotteiden ja järjestelmien kansainvälistä vientiä ja tätä palvelevaa tuotekehitystä ja suunnitelluosaamista.
- Uudet kuitutuotteet ja ratkaisut 4 milj. € (Kuitulaboratorion laajennus ja kehittäminen mm. tekstiiliarvoketjun, uusien selluloosapohjaisten tuotteiden ja puhtaiden prosessien teolliseen tutkimukseen)
- Noheva 2- teknologiapuiston laajennus. Hankkeen kokonaisbudjetti on n. 12 M€. Noheva 2 rakennetaan vihreän siirtymän ja metsäbiotalouden tulevaisuuden innovaatiokeskukseksi. Noheva 2:n tiloihin kootaan huippuluokan tki-fasiliteetteihin kriittinen massa tulevaisuuden osaajia vihreän siirtymän kärkialoilla, joilla on Savonlinnassa vahvat edellytykset kehittyä edelleen maailman johtaviksi. Noheva 2 hanke sisältää mm.
 - Sähkö- ja automaatiotekniikan tutkimus- ja koestuslaboratorion
 - Teollisuuselektronikan tuotekehitys ja tutkimusyksikön
 - Teollisuuden IOT- digitalisaation tutkimusympäristön
 - Materiaalitekniikan tutkimusympäristön
 - Fasiliteetit Metsäbiotalouden Start Up yrityksille
 - InnovaatioSaari edistämään hyödyllisiä kohtaamisia Teknologiapuistossa.

Nämä investoinnit tukevat erittäin vahvasti Savonlinnan kasvavaa teollisuutta, joka muodostaa monipuolisuudessaan huippuklusterin Suomessa. Toteutuessaan kehittämishankkeet vahvistavat alueen tuotekehitys- ja innovaatiokeskittymää, joka tukee alan yritystoiminnan toimintaa, kasvuedellytyksiä, tuotekehitystä ja kansainvälistymistä.

Savonlinnan malli

Yliopistolain 2 § mukaan yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Yliopistot saavat strategista rahoitusta toimintaansa esimerkiksi Suomen Akatemialta. Käytännön tasolla yliopistojen toiminta ja rahoitus keskittyy pitkälti yliopiston läheisellä vaikutusalueella oleviin alueisiin, kehittämishankkeisiin, yrityksiin ja toimijoihin. Samaan aikaan Suomen akatemian jakama yliopistojen ja tutkimuslaitosten rahoitus keskittyy pitkälti Etelä-Suomeen.

Suomen akatemian rahoituspäätöksistä 78% keskittyy yliopistoille, kun taas esimerkiksi ammattikorkeakoulut saavat vain 1%. Tämä muodostaa merkittävän haasteen Savonlinnan kaltaisten alueiden kehitykselle, joissa ei toimi yliopistoa. Nykyisen yliopisto- ja yliopistokeskusten rinnalle tarvitaan Savonlinnan mallin kaltainen yritysten ja yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen verkostoyhteistyö.

Savonlinnan malli käytännössä:

1. Olemassa olevan ammattikorkeakoulujärjestelmän ja valmiin infran yhteyteen tuodaan mukaan yliopistojen tuottamaa koulutustarjontaa ja mahdollistetaan opintopolut toiselta asteelta aina ylempiin korkeakoulututkintoihin ja tohtorintutkintoihin asti.
2. Otetaan täysi hyöty irti jo olemassa olevasta ammattikorkeakoulujen infrastruktuurista. Savonlinnan Teknologiaapuisto Nohevassa on muun muassa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamkin elektroniikan testilaboratorio ja kuitulaboratorio, Xamkin ja Aalto-yliopiston yhteisesti toteuttama mikroselluloosalaboratorio sekä Luonnonvarakeskus Luken metsäpuiden kasvullisen lisäyksen laboratorio.
3. Hyödynnetään yliopistojen professuureja ja tuodaan heidän osaaminen sekä kansainväliset verkostot alueen ammattikorkeakoulujen ja elinkeinoelämän innovaatioiden synnyn sekä menestymisen tueksi. Savonlinnassa on tällä hetkellä työelämäprofessori (Professor of Practice), joka työskentelee sekä Aalto-yliopistossa että Savonlinnan Teknologiaapuisto Nohevassa. Hänen avukseen Aalto-yliopistoon on rekrytoitu Otaniemeen post-doc -tutkija, joka keskittyy kansalliseen ja kansainväliseen tutkimushankevalmisteluun sekä teollisuusyhteistyön edistämiseen. Tavoitteena on vahvistaa entisestään Teknologiaapuiston tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa erityisesti puukuidun muokkauksen ja uusien materiaali- ja prosessisovellustusten alalla.
4. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta valmistuvilla biotuotetekniikan insinööreillä on jo nyt jatkokoulutusväylä Aalto-yliopistossa. Edellisessä kohdassa mainittu professori voi toimia diplomi- ja väitöskirjatöiden ohjaajana, ja lisäksi professuuri vahvistaa Aalto-yliopiston ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun yhteistyötä Savonlinnassa.
5. Teknologiaapuiston kokonaisuutta ja alueen teollisuuden tarpeita tukee myös Jyväskylän yliopiston ja Savonlinnan Kesäyliopiston uusi toimintamalli, joka on mahdollistanut syksystä 2021 alkaen tietotekniikan kandi- ja maisterikoulutuksen suorittamisen Savonlinnasta käsin.

Savonlinnan kaupunki esittää, että

1. Yhdenmukaistetaan Hannu Sirenin tekemän yhteistyöllä osaamista, aluekehitystä ja kansainvälisyyttä -raportin mukaisesti tutkintonimikkeet yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Tutkintonimikkeet yhdenmukaistetaan niin, että ylempien korkeakoulututkinnon nimike on yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa sama.
2. Erittäin tuloksekkaan ja vaikuttavan Savonlinnan mallin laajentamiseksi rakennetaan pysyvät työelämäprofessuurit Savonlinnan Teknologiaapuistoon biotuotetekniikan rinnalle. Teollisen puurakentamisen työelämäprofessuuri Aalto yliopiston kanssa, Sähkö- ja automaatioalan työelämäprofessuuri LUT:n kanssa ja ICT-alan työelämäprofessuuri yhteistyöyliopiston kanssa. Lisäksi selvityksessä on muita mahdollisia professuureja. Lisäksi vahvistetaan edelleen LUKEN kasvullisen lisäyksen tutkimustoimintaa.
3. Integroidaan yliopistoja ja ammattikorkeakouluja toisiinsa Savonlinnan korkeakoulukeskus- ja teknologiaapuistomallilla, jossa ammattikorkeakoulun rakenteiden päälle rakennetaan yliopistotasoisesta koulutusta ja tutkimusta. Tämä on kustannustehokas malli tuoda yliopistojen tutkimusta, osaamista ja koulutusta alueille, jolta puuttuu oma yliopisto. Toteutetaan kaupungin

esittämä Savonlinnan mallin mukainen pilotti vuosina 2023-2028. Pilotti rahoitettaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön sekä osallistuvien toimijoiden yhteistyönä vuosina 2023-2028. Valtioneuvosto osallistuisi pilotin rahoittamiseen kuudella miljoonalla eurolla. Pilotin rahoittamisen yhteydessä päätettäisiin Savonlinnan nimeämisestä yliopistokeskukseksi. Tämän yliopistokeskuksen erityinen toimintamalli olisi Hannu Sirenin raportin mukaisesti toimia yhteistyöalustana alueen ammattikorkeakoulun kanssa.

4. Velvoitettaisiin yliopistot tulossopimusohjauksessa käyttämään strategiarahoituksesta 10% muualla kuin yliopiston varsinaisen sijaintipaikkakunnan ympäristössä yhteistyössä kaupunkien, maakuntaliittojen ja elinkeinoelämän kanssa. Tämä olisi väylä edistää Savonlinnan mallin mukaisesti yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja elinkeinoelämän verkostoyhteistyötä. Suomen akatemian 500 miljoonan euron vuosittainen rahoitus keskittyy lähes täysin yliopistokaupunkeihin.
5. Teknologiaapuiston innovatiivisille investointihankkeille kohdennetaan EU-rahoituksen lisäksi riittävästi suoraa valtion rahoitusta hankkeiden nopean liikkeelle lähdön varmistamiseksi ja Savonlinnan teollisuuden tulevaisuuden kasvun varmistamiseksi. Savonlinnan kaupunki esittää, että valtio osallistuu Noheva 2- teknologiaapuiston laajennus- ja kehittämishankkeeseen 70% kehittämis- ja investointiavustuksella. Osallistuminen toteutetaan muuttamalla oikeudenmukaisen siirtymän rahaston lainsäädäntöä sellaiseksi, että rahastoa voidaan hyödyntää myös investointien tukemiseen.

3. Vt 14 Juva – Parikkala kehittäminen

Pohjois-Savon ELY-keskuksen toimesta on syntynyt Vt 14 kehittämissuunnitelma, jonka kustannusarvio on 111 M€.

Teollisuuden kuljetustarpeet ja logistiikka

Valtatie 14 on Savonlinnan seudun tärkein tieyhteys, mutta se ei vastaa ominaisuuksiltaan eikä laadultaan nykyistä liikennöintiä. Kyseisen tien palvelutason nostaminen parantaisi Savonlinnan seudun kilpailukykyä logistiikan näkökulmasta.

Savonlinnassa sijaitsevan Suomen suurimman mekaanisen metsäteollisuuden keskittymän johdosta valtatiellä 14 on erittäin vilkas raskasliikenne niin teollisuuden raaka-ainekuljetusten kuin valmiiden tuotteidenkin osalta.

Viimeisten vuosien aikana metsäteollisuus on investoinut n. 100 M€ uusiin metsäteollisuuden investointeihin. UPM:n, MetsäWoodin, Sahakuution ja Puutaidon yhteenlasketut raaka-aine- ja valmiiden tuotteiden kuljetusmäärät kuutioiden ovot n. 1,50 miljoonaa kuutiota / vuosi. Lisäksi Savonlinnassa toimii kaksi betonitehdasta, josta kuljetetaan elementtejä Etelä-Suomeen. Lisäksi täällä valmistetaan sähköpylväitä ja puhelintolppia, jotka edellyttävät myös tiekuljetuksia.

Kaikki nämä teollisuuden eri toiminnot tarvitsevat yhä enenevässä määrin raskaan kaluston kuljetuskapasiteettia, jolloin myös Vt14 tien palvelutasotekijöiden tulisi vastata sekä matka-ajan, matka-ajan ennakoitavuuden ja liikenneturvallisuuden osalta näihin tarpeisiin.

Tälläkin hetkellä Savonlinnan konepajateollisuus (mm. Andritz) kuljettaa valtatieä pitkin usein ylisuuria paperiteollisuuden koneita ja laitteita (erikoiskuljetukset). Erikoiskuljetukset vaativat näkemäalueen kehittämistä tieosuudella, jotta turvallisuus voitaisiin pitää riittävällä tasolla.

Metsäteollisuuden investoinnit tulevat kasvattamaan raskaan liikenteen määrää nykyisestäänkin mm. MetsäWoodin Punkaharjun tehtaan laajennuksen tuomien liikennemäärien lisäyksen osalta sekä UPM:n Savonlinnan yksikön laajennuksen myötä. Lisäksi kasvava teknologia- ja elintarviketeollisuuden toiminta lisäävät entisestään logistiikkaliikennettä tulevaisuudessa.

Nämä kaikki yhdessä tulevat tulevaisuudessa kasvattamaan pidempien ja raskaampien HTC-rekkojen määrää Vt14-tiellä, joka tulee myös ottaa huomioon Vt14-tien palvelutasotekijöiden parantamisessa.

Liikenteen kausivaihtelu ja matkailu

Savonlinna on suosittu kesämatkailukohde, joka näkyy myös Vt14-tiellä henkilöliikenteen määrissä, jolloin liikennemäärien kausivaihtelussa koko vuoden osalta on nähtävissä kesäkauden aikana selkeä piikki. Raskaan liikenteen osuus jakautuu tasaisemmin koko vuodelle KVL:n ollessa n. 300 ajon. /vrk. On arvioitu, että raskaan liikenteen KVL nousisi tulevaisuudessa n. 35 ajon. /vrk, joka toisi yli 10% lisäyksen kuljetussuoritteisiin verrattuna tämän päivän keskimääräiseen raskaan kaluston KVL:ään. Kesäkaudeksi henkilöliikenne kasvaa n. 30%, jolloin henkilöautoliikenteen KVL on n. 5150 ajon. /vrk.

Savonlinnassa vierailee vuosittain kaupungin kokoon nähden valtakunnallisesti merkittävimpiä määriä vapaa-ajanliikennettä. Kaupungissa vierailee vuosittain jo nykyään yli 600.000 matkailijaa.

Liikennemäärät ja palvelutasotekijät

Teknisiltä ominaisuuksiltaan tien nykyinen poikkileikkaus on erityisen kapea liikennemäärien ollessa pääosin yli 3 000 ajon. /vrk. Tien geometria ei vastaa myöskään niihin palvelutasovaatimuksiin, joita nykytilan liikennemäärät edellyttävät ja varsinkin kun raskaan liikenteen määrien on ennustettu tulevaisuudessa entisestäänkin lisääntyvän. Tieosuus on tiegeometrialtaan pienipiirteinen ja mäkinen, jolloin ohitusmahdollisuuksia ei käytännössä ole. Koko Vt14-tiellä välillä Juva-Parikkala ei ole yhtään ohituskaistaparia, joka jo sinänsä kertoo heikosta palvelutasosta ja tien välityskyvystä.

Nopeusrajoitus tieosuudella on pääsääntöisesti 80km/h. 100km/h-nopeusrajoitusalueen pituus on lyhentynyt 24 kilometriin vuoden 2004 tasosta, jolloin 100km/h tieosuuksia oli 32km. Nopeusrajoitukset koko tieosuudella vaihtelevat 50km/h – 100km/h välillä. Nopeusrajoitusten runsas vaihtelu tekee ajamisesta epätasaista ja varsinkin raskaan liikenteen osalta jarrutukset ja kiihdytykset lisäävät polttoaineen kulutusta ja kustannuksia sekä ympäristökuormitusta päästöjen osalta.

Liikenneturvallisuus

Valtatiellä on tapahtunut lukuisia onnettomuuksia, myös kuolemaan johtaneita, mikä puoltaa valtatiekehittämistä.

Onnettomuusaste on pääteiden keskitasoa huonompi. Onnettomuusaste on Vt14-tiellä 7,6 (heva-onn. /100 milj. ajon.km) kun keskimäärin se on yksiajorataisilla pääteillä 6,1.

Päällysteen kuntoluokka

Vt14-tie sisältää tälläkin hetkellä päällysteen kuntoluokaltaan tieosuuksia (yli 10% tiepituudesta), jotka on luokiteltu huonoksi tai erittäin huonoksi, johtuen mm. tiepäällysteen urautuneisuudesta.

Tien urautuneisuus aiheuttaa jo liikenneturvallisuudenkin osalta suuren riskitekijän varsinkin, kun tiepoikkileikkaus on kapea ja tien geometria kaarteinen ja mäkinen.

Yhteenveto

Tämän hetkinen liikennöinti ja tulevaisuuteen varautuminen edellyttävät valtatie 14 kehittämistä ja parantamista, jolloin tien palvelutasotekijät saataisiin vastaamaan tämän päivän vaatimuksia. Valtatie 14 liikenteen kasvumäärät ja teollisuuden sekä muun elinkeinoelämän tuoma kasvu nostavat liikennemäärä tulevaisuudessa. On erityisen tärkeää kehittää tieosuuden näkemäaluetta sekä nopeusrajoituksen nostamista 100 km/h.

Savonlinnan kaupunki esittää, että

1. VT14 Juva-Parikkala-välin kehittäminen sisällytetään kansalliseen liikenneverkkosuunnitelmaan. Samalla käynnistetään toimenpiteet Vt14 -tien palvelutasotekijöiden parantamiseksi vastaamaan tämän päivän vaatimuksia.
2. Kaupunki on myös vedonnut syksyllä 2022 Valtioneuvoston jäseniin, Kaakkois-Suomen kansanedustajiin, Liikenne- ja viestintäministeriöön sekä Väylävirastoon, että valtatie 14 Juva – Savonlinna - Parikkalan kehittämiseksi osoitetaan rahoitusta valtion vuoden 2023 talousarviovalmistelun eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

4. Raideyhteys Parikkala – Pieksämäki välin kehittäminen

Savonlinna–Pieksämäki-rataosuuden parannukseen ja kunnossapitoon on investoitu vuosien aikana, ja sen nykyinen kunto mahdollistaa henkilöjunaliikenteen avaamisen uudelleen. Laitaatsalmen ratasilan rata purettiin syväväylän rakentamisen yhteydessä syyskuussa 2015, jolloin Savonlinna menetti ratayhteyden lännen suuntaan. Tämä oli osa Syväväylän siirtoa Kyrönsalmesta Laitaatsalmeen. Kyseisestä hankkeesta jäi pois rautatiesillan uudistaminen.

Päätös Laitaatsalmen ratasillan rakentamisesta ja henkilöjunaliikenteen avaamisesta Savonlinna – Pieksämäki välille toisi tehdyille ratainvestoinneille parhaan mahdollisen hyödyn sekä lisäisi ympäristöystävällisempää junaliikennettä osana laajempaa ilmastonmuutoksen hillintää. Junaliikenteen potentiaalia on myös pidetty selkeästi linja-autoliikennettä suurempana, koska se palvelee laajempia ja pidempien yhteysvälien liikkumistarpeita. Henkilö- ja tavaraliikenteen käynnistäminen Savonlinna–Pieksämäki-rataosuudella on Itä-Suomen alueen kehittymisen kannalta tärkeää ja avaisi myös uuden yhteyden Savon ja Karjalan ratojen väliin.

Savonlinnan kaupunki esittää, että

1. Laitaatsalmeen rakennetaan ratasilta. Lisäksi Pieksämäki – Savonlinna - Parikkala väli sähköistetään kokonaisuudessaan ja avataan henkilö- ja tavaraliikenteelle.

5. Itä-Savon koulutuskuntayhtymä, Samiedu: ammatillisen koulutuksen toimintaedellytysten turvaaminen sekä työelämän osaajatarpeeseen vastaaminen

Samiedu on kuuden kunnan omistaman Itä-Savon koulutuskuntayhtymän ylläpitämä ammattiopisto Saimaan saaristokaupunki Savonlinnassa. Samiedu tarjoaa laatupalkittua ammatillista koulutusta niin paikan päällä kuin verkossakin.

Itä-Savon koulutuskuntayhtymä Samiedun tärkeimpänä tehtävänä on kasvattaa tulevaisuuden osaajia sekä mahdollistaa kaikille oman osaamisen jatkuva kehittäminen työelämän muuttuviin tarpeisiin. Samiedussa opiskelee keskimäärin noin 2000 eri ikäistä tutkinto-opiskelijaa ja kokonaisasiakasmäärä kippuaa lähes 4500 henkilöön.

Samiedulla on keskeinen rooli alueemme toisen asteen ammatillisen koulutuksen tuottajana. Yhtä lailla heillä on kriittinen rooli seutukuntamme elinikäisen ja jatkuvan oppimisen kehittäjänä sekä elinkeinoelämän osaavan työvoiman tuottajina.

Samiedu ja Itäsuomalaiset ammatilliset kouluttajat (ISAKO: Savonlinna/Itä-Savo, Mikkeli, Joensuu, Kuopio, Iisalmi/Ylä-Savo) ovat tehneet yhteistyötä omassa edunvalvontatyössään. Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen on suunniteltu merkittäviä muutoksia, joissa rahoitus jakautuu oppivelvollisten sekä aikuisemmän väestön (jatkuva oppiminen) osaamisen kehittämiseen. Jatkuvan oppimisen tavoitteena on vastata työelämän muutoksista aiheutuviin osaamistarpeisiin sekä kehittää osaamista työelämän tarpeisiin myös niiden henkilöstöryhmien kohdalla, joilta puuttuu toisen asteen ammatillinen koulutus.

Itä-Suomen alueen väestökehitys painottuu vanhempiin ikäluokkiin, ja nuorten, oppivelvollisten osuus on laskeva. Ammatillisen koulutuksen tuleva rahoitus ei voi painottua nuorten ikäluokkien kouluttamiseen, vaan työelämän osaajatarpeeseen on vastattava jatkuvan oppimisen keinoin. Suomen eri alueilla rahoitustarpeet ovat erilaisia, mikä tulee huomioida rahoituslainsäädännössä.

Nuorten, yhteishaun kautta opiskelemaan hakeutuvien osuus Itä-Savossa on pieni (25 %) suhteessa muihin alueisiin. Aikuisten, jatkuvan oppimisen periaatteella opiskelevien osuus Samiedussa on noin 75 prosenttia. Rahoituksen suunniteltu malli kuitenkin rahoittaisi em. kohderyhmiä 50/50 -periaatteella ajaen alueet eriarvoiseen asemaan.

Samiedulla on lakisääteinen vastuu alueensa osaamisen turvaamisessa jatkuvan oppimisen keinoin ja koulutuspolkujen rakentamisessa mm. korkea-asteelle. Ammatillista koulusta ei tule määrittää vain Suomen tasolla ja keskimäärin.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus on turvattava pysyvin ratkaisuin, ja Savonlinnan seutukunnan rahoitusosuus on turvattava. Olemme huolissamme palvelussuhteiden jatkumisesta ja poistumasta mahdollisten rahoitusmuutosten vuoksi.

Savonlinnan kaupunki esittää, että

1. Ammatillisen koulutuksen järjestäminen säilytetään kuntapohjaisena jatkossakin, eikä järjestämisvastuuta siirretä esimerkiksi maakunnille tai muille tahoille. Ammatillisen koulutuksen reformi on siirtänyt oppimista työpaikoille ja yrityksiin. Nykyiset kuntapohjaiset toimijat, kuten Samiedu tuntevat työelämäkumppaninsa ja kehittävät koulutuksia yritysten tarpeiden mukaisesti vastaamaan elinkeinoelämän tarpeita.

2. Savonlinnaan ja seutukunnalle on saatava englanninkielisten tutkintojen järjestämisoikeuksia, nyt niitä ei ole yhtään. Tällä hetkellä englanninkielisten tutkintojen anto-oikeus keskittyy Etelä-Suomeen. Samaan aikaan koulutusviennin ja kv-osaajahankinnan esteet on poistettava ja tähän liittyvä lainsäädäntö ajanmukaistettava. Savonlinnan kaupunki painottaa myös, että ulkomaisen työvoiman saanti olisi mahdollistettava koulutuksellisin keinoin erityisesti prosesseja nopeuttamalla yhdessä maahanmuuttoviraston kanssa.
3. Koulutuspolut korkea-asteelle ja aikuisen väestönosan kouluttaminen on turvattava ja huomioitava myös rahoituksessa. Tässä työssä keskeistä onkin ammattitutkintojen sekä erikoisammattitutkintojen merkitys työelämän osaajien kehittämisessä. Rahoituksen määrä on turvattava myös AT- ja EAT-tutkintoihin.

Ammattikorkeakoulujen opiskelijoista 55%:lla on ammatillinen tausta. Korkea-asteen koulutusta on kehitettävä yhteistyössä eri toimijoiden kesken. Opintopolkuja toisella asteella lukio-opinnoista ja ammatillisen toisen asteen tutkinnon osista onkin kyettävä opiskelemaan joustavasti ristiin.

4. Aikuisemman väestönosan, myös työssäkäyvien henkilöiden uuden osaamisen hankinta on turvattava rahoittamalla tutkinnon osaa pienempien koulutuskokonaisuuksien (esim. opintojakso, 15 osaamispistettä) toteuttaminen. Näin pystytään turvaamaan työelämän osaamisen uudistaminen esimerkiksi ammattia vaihtamalla tai uralla etenemisellä ammatillisen koulutuksen avulla. Tällä hetkellä pienin rahoitettava kokonaisuus on tutkinnon osa (45 osaamispistettä).
5. Ammatillisella koulutuksella on merkittävä rooli myös tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa. Ammatillisen koulutuksen TKI-roolia tulee vahvistaa. Lainsäädännön tulee tunnustaa ammatillinen koulutus osana TKI-ekosysteemiä. TKI-toimintaa koskevan lainsäädännön tulee mahdollistaa ammatillisen koulutuksen TKI-toiminta yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän ja korkeakoulujen kanssa. Rahoitusinstrumenttien tulee tukea ammatillisen, korkea-asteen ja työelämän välistä TKI-yhteistyötä. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on vaikeuttanut Savonlinnan seutukunnan sekä koko Itä-Suomen elinkeinoelämää ja vetovoimaisuutta. TKI-rahoitusta tulee kehittää ja kohdentaa alueillemme vahvemmin elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

6. Valtion toimintojen kehittäminen Savonlinnassa

Savonlinna menetti useita valtion toimintoja ja toimipisteitä vuosina 2006–2018. Vuodesta 2006 lähtien valtion työpaikoista Savonlinnassa on kadonnut 40 % (265 työpaikkaa). Alueelle on tärkeää saada uusia valtion toimintoja ja kehittää jo olemassa olevia.

Savonlinnan kaupunki esittää, että valtio vahvistaa toimintojansa Savonlinnassa sekä tukee Museoviraston ja Metsähallituksen toimintojen alueellistamista Savonlinnaan.

Velkaneuvontakeskuksen toimintojen vahvistaminen Savonlinnassa

Valtioneuvoston 25.4.2017 lähettämän tiedotteen mukaan ”hallitus on päättänyt talous- ja velkaneuvontatoiminnan siirtämisestä oikeusaputoimistoihin. Savonlinnaan perustetaan etäpalveluyksikkö.” Hallitus teki päätöksen etäpalveluyksikön perustamisesta osana Savonlinnan tukitoimia Itä-Suomen yliopiston Opettajankoulutuslaitoksen siirron takia. Savonlinnaan perustettava talous- ja velkaneuvonnan etäpalveluyksikön on ilmoitettu työllistävän 10-12 henkilötyövuotta. Aiemmin on kuitenkin päätetty käräjäoikeuden lakkauttamisesta Savonlinnassa, minkä seurauksena menetettiin 12 työpaikkaa.

Savonlinnassa työskentelee tämän linjauksen perusteella perustetussa talous- ja velkaneuvonnan etäpalveluyksikössä yksi talous- ja velkaneuvoja sekä yksi vuoden 2020 loppuun olevassa määräaikaissa työsuhteessa oleva talous- ja velkaneuvoja. Vakituudessa työskentelevä talous- ja velkaneuvoja toimii toimensa ohella myös tiimiesimiehenä. Savonlinnan Oikeusaputoimisto on toivonut yksikön resurssien vahvistamista valtioneuvoston 2017 linjauksen mukaisesti.

Savonlinnan kaupunki esittää hallituksen vuoden 2017 kehysriihessä tehdyn linjauksen mukaisesti, että syksyn 2023 tulosneuvotteluissa päätetään yksikön vahvistamisesta siten, että vähintään luvatut 12 työpaikkaa Savonlinnaan toteutuvat.

Museoviraston toimintojen alueellistaminen Savonlinnaan

Savonlinnassa on museoviraston yksikkö, maakuntamuseo, kansallinen metsämuseo Lusto sekä lukuisia pieniä museoita. Yhdessä ne muodostavat vahvan ja monipuolisen museo- ja matkailualan klusterin, joka tarjoaa vankan perustan kehittää museotoimialaa matkailuelinkeinon näkökulmasta. Vahvan museotoiminnan takia Savonlinnaa tulee kehittää ja vahvistaa siirtämällä alueelle Museoviraston toimialaan kuuluvia tehtäviä.

Alueellistamislain ja -asetuksen velvoittamana vuonna 2001 aloitettiin valtion hallinnon alueellistaminen, jonka tavoitteena oli 8 000 valtionhallinnon työpaikan siirtäminen pääkaupunkiseudulta muualle Suomeen. Alueellistamisella pyrittiin ja pyritään turvaamaan valtion tehtävien tuloksellista hoitamista ja työvoiman saantia valtion tehtäviin, edistämään maan tasapainoista alueellista kehitystä ja tukemaan työllisyyttä maan eri osissa. Ministeriöitä alueellistaminen velvoittaa selvittämään valtion yksiköiden ja toimintojen sijoittamismahdollisuudet pääkaupunkiseudun sijasta maan muihin osiin, kun uutta yksikköä tai toimintoa perustetaan tai olemassa olevaa toimintaa merkittävästi laajennetaan tai uudelleenorganisoidaan.

Yksi Savonlinnan kriittisistä strategisista menestystekijöistä on kaupunkikeskustan matkailu- ja tapahtumavahvistaminen, jonka tavoitteena on muun muassa vahvistaa Olavinlinnan ja Riihisaassa sijaitsevan Saimaan luonto- ja museokeskuksen muodostaman kokonaisuuden asemaa matkailu- ja tapahtumakohteena.

Savonlinnan kaupunki esittää, että Museoviraston ja kaupungin yhteistyöllä sekä alueen ja valtion panostuksilla kehitettäisiin Olavinlinnan ja Riihisaaren kulttuurimatkailukeskittymää, jolloin sen matkailijoiden viipymää olisi mahdollista kasvattaa ja tuplata nykyinen 180 000:n vuosikävijämäärä. Lisäksi kaupunki esittää Museoviraston toimintojen alueellistamista Savonlinnaan.

Metsähallituksen toimintojen alueellistaminen Savonlinnaan

Etelä-Savo on Suomen metsävaraisin ja parhaiten kasvava alue, joka mahdollistaa käyttää n. 90% hakkuumahdollisuuksista. Metsän osuus alueella suhteessa väkilukuun on erittäin merkittävä. Savonlinnassa sijaitseekin vahva metsäklusterikokonaisuus, joka luo erinomaiset mahdollisuudet Metsähallituksen toimintojen alueellistamiselle Savonlinnaan.

Savonlinnassa toimii muun muassa:

- Metsäalan hallinto-, kehittämis-, museo- ja tutkimustoiminnot mm. Metsähallituksen, Metsäkeskuksen, Metsämuseo Luston ja Luonnonvarakeskuksen toimipisteissä.
- Vahvistuva ja investoiva metsäalan yrityskeskittymä mm. Suomen suurimpiin kuuluva mekaanisen metsäteollisuuden keskittymä, jonka muodostavat UPM:n ja Metsä Woodin tehtaat sekä paperi- ja selluloosateollisuudelle koneita ja laitteita valmistava Andritz-vetoinen teknologia-yrityskeskittymä.
- Metsäalan kuitu-, energia- ja elinkaariosaaminen Savonlinnan kuitulaboratoriossa
- Kehittyvä metsä- ja bioenergia-ala ammattikoulutuksen painopistealueena
- Metsähallituksen alaista taimituotantoa ja sen kehittämisedellytysten turvaamista Savonlinnan Kerimäellä.
- Luken tutkimusyksikkö Savonlinnan teknologiapuistossa keskittyy metsäbiotalouden kehittämiseen ja tutkimustulosten siirtämiseen käytäntöön. Erityisenä painopistealueena on metsäpuiden kasvullinen lisäys, jota hyödyntämällä metsänjalostuksen tulokset saadaan täysinäärisesti edistämään niin puuntuotantoa kuin hiilensidontaa ja metsien terveyttä.

Savonlinnan kaupunki esittää harkittavaksi Metsähallituksen toimintojen vahvistamista Savonlinnassa sekä Luken toimintojen vahvistamista edelleen Savonlinnassa.

7. Savonlinna saaristokunnaksi valtiosuusjärjestelmässä

Savonlinnan kokonaispinta-ala on noin 3 600 km², josta noin 40 % on vesistöä. Laaja maaseutu on harvaan asuttua ja todelliset kuljettavat välimatkat pitkiä vesistöjen vuoksi. Saaristoinen asutusrakenne aiheuttaa kaupungille palvelujen järjestämisessä miljoonaluokan lisämenot mm. kuljetus-, lossi-, kunnallistekniikka- ja palveluverkkokustannuksina.

Saaristolain 9 §:n mukaan valtioneuvoston tulee määrätä saaristokunniksi ne kunnat, joissa saaristolot ovat olennaisena esteenä kunnan kehitykselle. Saaristokuntia ja kunnan saaristo-osia määrättäessä on perusteena pidettävä saariston vakinaisen väestön määrän ohella liikenneoloja ja peruspalvelujen saannin vaikeutta. Saaristolain 10 §:n mukaan suunnattaessa tukitoimia 9 §:ssä tarkoitetuille kunnille on määrään vaikuttavana tekijänä otettava huomioon kunnan taloudellinen asema, jollei muualla ole toisin säädetty tai määrätty. Yksittäisten tilastolukujen lisäksi saaristolaki antaa mahdollisuuden myös laajempaan kokonaisharkintaan saaristokunnaksi nimeämisen osalta.

Savonlinnan kaupunki esittää, että se nimetään saaristokunnaksi.

- **Saaristoasiain neuvottelukunta on päättänyt 5.11.2015 tekemällään päätöksellä esittää Savonlinnaa saaristokunnaksi. Antaessaan asetuksen saaristokunnista ja kuntien saaristo-osista valtioneuvosto 17.12.2015 ei nimennyt Savonlinnaa saaristokunnaksi. Savonlinna esittää, että asia otetaan uudelleen arvioitavaksi.**
- **Mikäli Savonlinnaa ei nimetä saaristokunnaksi, Savonlinna esittää, että nykyistä saaristo-osakunta-alueetta tulee laajentaa kattamaan Savonlinnan keskustaajama sekä muut tosiallisesti saaristoalueet Savonlinnan alueelta.**
- **Savonlinna esittää myös, että valtiosuuden syrjäisyyslisän perustana toimivan syrjäisyysluvun laskentaa kehitetään niin, että laskennassa otetaan huomioon todelliset asiointietäisyydet linnuntie-etäisyyden sijasta.**

Nykyisen valtiosuuden syrjäisyyslisän perustana toimivan syrjäisyysluvun laskentamalli on monin tavoin puutteellinen. Syrjäisyysluvun laskenta perustuu 25 ja 50 km:n väestöpohjaympyröihin ja linnuntie-etäisyyksiin, vaikka syrjäisyysluvun tausta-ajatuksena oleva palveluiden ja ihmisten saavutettavuus on riippuvainen liikenneverkosta. Liikenneolosuhteet huomioon otettava syrjäisyysluku olisi tarkoituksenmukaisempi mittari todellisten syrjäisyyden olosuhteiden mittaamiselle kuin nykyisin käytössä oleva ympyräetäisyyksiin perustuva syrjäisyysluku. Itä-Suomen yliopiston tutkimusyksikön tekemä selvitys osoittaa, että saaristoisuus ja vesistöisyys aiheuttavat kuntien palvelutuotannossa ja palveluiden järjestämisessä lisäkustannuksia, eikä nykyinen valtiosuusjärjestelmä syrjäisyyslisineen kohtele oikeudenmukaisesti saaristoisia ja vesistöisiä kuntia.

Saaristojen ja vesistöjen pidentämät asiointimatkat heikentävät palveluiden saavutettavuutta ja lisäävät vesistöjen saartamien alueiden syrjäisyyttä. Savonlinna on tehnyt yhdessä Etelä-Savon muiden saaristo-osakuntien ja Etelä-Savon maakuntaliiton kanssa selvityksen saaristoisuuden ja vesistöisyyden vaikutuksista kuntien kustannuksiin. Saaristoisuus aiheuttaa Savonlinnan kaupungille arviolta noin 10 miljoonan euron ylimääräiset kustannukset vuosittain.

Savonlinnan kaupunki esittää, että Savonlinna nimetään saaristokunnaksi tai että nykyistä saaristo-osakunta -alueetta laajennetaan kattamaan Savonlinnan keskustaajama sekä muut tosiallisesti saaristoalueet Savonlinnan alueelta.

8. Savonlinnan kaupungin esitys valtiosihteerityöryhmälle Itä-Suomen elinvoimaa vahvistavista toimenpiteistä

Venäjän hyökkäys Ukrainaun tulee heijastumaan Savonlinnan ja koko Kaakkois-Suomen kehitykseen, yritysten toimintaympäristöön, investointien sijoittumispaikkaan ja esimerkiksi matkailualan kehittämiseen. Sotatilanteesta johtuvat vaikutukset aiheuttavat Savonlinnan osalta noin 100 000 venäläisen matkailijan vähenemisen, jonka aluetaloudellinen vaikutus on noin 30 miljoonaa euroa. Aikanaan Savonlinnasta Itä-Suomen yliopiston kampuksen lakkauttamisen aluetaloudellinen vaikutus oli noin 12 miljoonaa euroa.

Strategisina vaikutuksina sotatilanne on heikentänyt Savonlinnan logistista asemaa. Lisäksi Savonlinnassa sijaitsee esimerkiksi venäläisten omistamia lomakiinteistöjä, joiden toimintaan sotatilanteesta johtuvilla pakotteilla on vaikutuksia.

Kaupunki muistuttaa myös lausunnossaan, että Valtioneuvosto on budjettiriihessään syyskuussa 2019 tehnyt periaatepäätöksen, jossa linjataan Parikkala - Syväoron rajanylityspaikan kansainvälistämisestä. Savonlinnan kaupunki on yhdessä eri toimijoiden kanssa tehnyt edunvalvontatyötä vuosina 2019 - 2022 Parikkalan rajanylityspaikkaa koskevan linjauksen toimeenpanemiseksi. Nykyisen tilannekuvan perusteella Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistäminen ei toteudu. Edunvalvonta Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistämisen osalta on maakunnallisesti keskeytetty.

Parikkalan rajanylityspaikan kansainvälistäminen saatiin aikanaan kompensationsa maan hallitukselta, kun Itä-Suomen yliopisto oli päättänyt siirtää opettajankoulutuslaitoksen Savonlinnasta Joensuuun. Syntyneen kansainvälisen tilanteen takia kompensatio ei tule toteutumaan.

Savonlinnan kaupunki esittää valtiosihteerityöryhmälle seuraavia toimenpiteitä, joilla vahvistetaan Savonlinnan seutukunnan elinvoimaa.

1. Liikkumisen kustannusten sekä yritysten kuljetuskustannusten leikkaaminen

- Maakuntien Suomessa yksityisautoilu on monesti ainoa vaihtoehto liikkumiselle. Yhtä lailla valtaosa yritysten tarvitsemista kuljetuksista liikkuu rahtina teitä pitkin.
- Suomessa bensiinin ja dieselöljyn verotus koostuu valmisteverosta eli polttoaineverosta sekä arvonlisäverosta, kuluttajahinnoista noin 40-50% on erilaisia veroja. Kaupunki esittää, että Valtioneuvosto etsii ratkaisut, joilla liikkumisen ja yritysten kuljetuskustannuksia voidaan pienentää. Kaupunki esittää, että esimerkiksi polttoaineverotusta lasketaan määräaikaisesti. Polttoaineverotuksen laskun osalta on pidettävä huolta, että muutos näkyy nimenomaan ns. kuluttajahinnoissa. Mikäli vaikutusarvioiden myötä polttoaineverotuksen määräaikaisen laskun arvioidaan olevan huono keino laskea kuluttajahintoja, kaupunki esittää, että esimerkiksi ansiotuloverotusta kevennetään määräaikaisesti kuluttajien ostovoiman parantamiseksi.

2. Alueellisen kuljetustuen jatkaminen ja prosentiosuuksien korottaminen

- Kuljetustuen tarkoitus on ylläpitää ja kehittää harvaan asuttujen alueiden pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiä vähentämällä tuotteiden pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvaa kustannusrasitetta. Tällä hetkellä alueellinen kuljetustuki on voimassa vuosina 2020 – 2022. Nykyään kuljetustukea voidaan myöntää pk-yrityksen

jalostamien tuotteiden kuljetuksesta, kun tuote on jalostettu Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Kainuun, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon tai Etelä-Savon maakunnan alueella, taikka Kannonkosken, Karstulan, Kinnulan, Kivijärven, Kyyjärven, Pihtiputaan, Saarijärven tai Viitasaaren kunnassa.

- Kuljetustukea voidaan myöntää edellä mainituilla alueilla sijaitsevien pienten ja keski suurten yritysten jalostamien tuotteiden jalostuspaikalta alkavista maantie- ja rautatiekuljetuksista Suomen alueella tapahtuvan kuljetuksen osalta. Ulkomaille suuntautuvissa kuljetuksissa tukea voidaan myöntää Suomessa kuljetetun matkan osuudelta.
- Kuljetuskustannukset ovat talven ja kevään 2022 aikana kasvaneet entisestään, joka heikentää Savonlinnan seudulla tuotettujen tuotteiden kilpailukykyä. Savonlinnan kaupunki esittää, että alueellista kuljetustukea jatketaan myös vuosina 2023 -2025.

3. Laajakaistayhteyksien kuntarahoitusosuuksien laskeminen sekä julkisen tuen osuuden nostaminen

- Laajakaistayhteyksien parantamiseen on saatavilla julkista tukea. Nykyisen lainsäädännön mukaan kunnan maksuosuus on 33 prosenttia. Kunnissa, joille laajakaistahankkeen rahoittaminen muutoin muodostaisi kohtuuttoman taloudellisen rasitteen kunnan maksuosuus on 8 tai 22 prosenttia. Kriteereinä arviointia tehtäessä käytetään kunnan taloudellista kantokykyä sekä väestön määrää ja taajama-astetta. Valtiontukea myönnetään enintään 58 prosenttia laajakaistahankkeen tukikelpoisista kustannuksista, jos kunnan maksuosuus on 8 prosenttia ja enintään 44 prosenttia, jos kunnan maksuosuus on 22 prosenttia.
- Savonlinnan kaupungin omarahoitusosuuden maksuosuus on tällä hetkellä 33 prosenttia kokonaiskustannuksista. Laajakaistan ulottaminen haja-asutusalueelle mahdollistaa esimerkiksi etätyön ja yritysten etabloitumisen varsinaisten teollisuusalueiden ulkopuolelle.
- Savonlinnan kaupunki ehdottaa, että Valtioneuvosto tarkastelisi Itä-Suomen kuntien laajakaistahankkeiden omarahoitusosuuksia uudelleen ja laskisi Savonlinnan kaupungin omarahoitusosuutta. Samassa yhteydessä nostettaisiin julkisen tuen osuutta laajakaistahankkeissa.

4. Finnveran rahoituksen helpottaminen ja takausprovision lasku määräajaksi

- Tällä hetkellä Finnveran takausosuus määritellään hankekohtaisesti, ja yleensä se on 50–80 % luoton tai muun rahoitussitoumuksen määrästä. Savonlinnan kaupunki esittää, että Itä-Suomeen sijoituvia yritysinvestointeja helpotetaan ottamalla määräaikaisesti käyttöön 90 prosentin takaus niissä pk-yritysten tilanteissa, joissa yrityksen rahoituksen järjestäminen sitä ehdottomasti edellyttää. Samassa yhteydessä Finnveran takausprovisiota lasketaan määräajaisesti.